

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Samuelis De Cocceji, Henr. Fil. Sacræ Regiæ Majestatis
Borussicæ Magni Cancellarii, A Consiliis Sanctioribus
Status Et Rei Bellicæ, Ordinis Nigræ Aquilæ Equitis Etc.
Jus Civile Controversum Ubi ...**

Opus Ad Illustrationem Compendii Lauterbachiani ...

Cocceji, Samuel von

Lipsiæ, 1766

LIB. XLVI. TIT. III. De Solutionibus Et Liberationibus.

urn:nbn:de:gbv:45:1-9050

OBST. quod satis appareat animus novandi interveni-
tæ personæ, §. 3. *Inst. Quib. mod. toll. obl.*

RESP. Supponitur ibi animus novandi, animus autem ille in specie
exprimi debet, d. §. 3. *in f. d. L. f.*

Qv. V. *An pupillus creditor suam obligationem novando remittere
possit, si meliorem reddat conditionem?*

Laut. pag. 638. verb. nisi conditionem &c. NEGATUR; nisi (1) tutoris consensu contrahat, l. 20. §. 1. h. vel (2)
pubes factus ratum habeat, L. 9. h.

OBST. L. 3. h. ubi is, cui bonis interdictum est, adeoque & pupillo,
conditionem suam meliorem reddere licet.

RESP. Loquitur textus de eo, cui bonis interdictum est, adeoque
qui ob defectum moralem contrahere nequit; hic non habetur pro pro-
digo, si meliorem suam conditionem facit. Alia proinde ratio est in
pupillo, ubi vitium est naturæ, non morale.

Qv. VI. *An obligationes mere civiles novari possint?*

Laut. pag. 638. verb. Civiles &c. AFFIRMATUR, l. 1. §. 1. L. 2. h.
Atqui Juris effectum nullum habent obligationes mere civiles.

RESP. Nec hic agitur de effectu obligationis, sed de tollenda obli-
gatione, qualis est. Cujus effectus hic est, quod prior exceptione
perpetua potuerit elidi, nova non possit.

Qv. VII. *An per novationem purgetur mora?*

Laut. pag. 639. verb. purgatur mora &c. AFFIRMATUR. *Vid. supr. L. 22. t. 1. qu. 21.*

LIB. XLVI. TIT. III.

DE SOLUTIONIBUS ET LI- BERATIONIBUS.

Qv. I. *An in solutione requiratur dominii translatio?*

Dissent. Laut. pag. 639. verb. non requiritur &c. AFFIRMATUR de solutione, de qua hic agimus, & quæ est modus
tollendæ obligationis, per L. 61. ff. *de Solut.* ubi tunc demum libe-
ratio dicitur competere, si ita alicui solvitur, ut ab eo repeti non possit.

OBJ. (1) L. 46. *pr. h.* ubi res aliena solvi potest.

RESP. Ino, hæc solutio non est vera solutio, nec inde liberatio
competit.

OBJ.

OBJ. (2) *L. 55. h. ibi: quia sic solvit, ut reciperet.*

RESP. Solutio hæc non est hujus loci, nec exinde contingit liberatio, *ibid.*

OBJ. (3) §. 2. *I. Quib. alien. lic.* ubi si pupillo solvitur, non liberatur solvens, & si pupillus solvit, hic nihil transfert; ergo solutione non transfertur dominium.

RESP. Quia hæc solutiones non sunt modi tollendi obligationem, *d. §. 2.*

OBJ. (4) *L. 55. de O. & A.* ubi in omni causa contrahendi dominium non transfertur, nisi utriusque affectu; idem affectus ergo in solutione probari debet.

RESP. Probatur ille affectus, si uterque consentit de re in alium transferenda jure perpetuo.

OBJ. (5) *L. 19. C. de Usur.* ubi per depositionem solennem fit solutio, qua tamen dominium non transfertur.

RESP. Falsum est, quod fit solutio, sed effectus solutionis ei competit propter Legis autoritatem.

OBJ. (6) Quod res pro soluto usucapi possit, quod falsum esset, si solutione semper transferretur dominium.

RESP. Ibi solutio facta non est, sed ea ipsa demum per usucapionem acquiritur.

Qv. II. *An tertius, qui solvit non nomine debitoris, sed nomine proprio, liberet debitorem?*

NEGATUR; non enim valet hæc solutio jure proprio, quia ipse nihil debet; nec jure debitoris, quia ipsius nomine solutum non est, sed pecunia hæc sine causa est penes creditorem, adeoque condici potest, per text. expr. in *l. 19. §. 1. de Cond. indeb. l. 65. §. f. cod. l. 5. C. eod.*

OBST. *L. 44. de Cond. ind.* ubi non condicit solvens, etsi debitor non sit.

RESP. Solvens ibi erat debitoris debitor; tunc enim Jure Gentium ipse quoque debitor esse videtur, indeque si solvit, non videtur debite solvere. *Vid. supr. l. 12. t. 6. qu. 13.*

Qv. III. *An, si res, quam pupillus solvit creditori, penes hunc perit, pereat pupillo?*

AFFIRMATUR; (1) quia pupillus solvendo nihil agit, sed dominium retinet, *l. 14. §. f. h. §. 2. Inst. Quib. alien. lic. vel non.*

Eeee 3

*Dissentit
Laut. pag.
639. verb.
si apud
credito.
Res rem &c.*

Res autem perit suo domino, *L. 9. C. de Pign. act. L. 83. de R. J.* Neque (2) præjudicium fit pupillo; quia æque res perire in ejus custodia potuisset. Atque (3) si non æque peritura fuisset, eoque læsus est pupillus, restituitur in integrum, *d. L. 14.* ad hoc, ut pupillus liberetur, nec creditor amplius agere possit, uti posset, re ipsi non pereunte.

OBJ. (1) Quod dominium tantum referretur pupillo, ne damnum sentiat, quod igitur in ejus favorem constitutum est, in odium detorqueri nequit.

RESP. Imo, non in favorem pupilli, sed ex ipsa ratione naturali dominium penes pupillum manet, quia tota dispositio nulla est: sed nec in odium ejus aliquid detorqueatur, quia læsus non est lubrico suo, sed casu.

OBJ. (2) *arg. L. 14. de Procur. ibi: minoribus enim aetas in damnis subvenire, non in rebus bene gestis obesse debet.*

RESP. Subvenitur ergo mediante restitutione demum, si damnum ex lubrico ætatis passi sint, quod hic passi non sunt, nisi casu.

Qv. IV. *An tutori recte solvatur absque decreto Judicis?*

Laut. pag. 640. verb. tutori recte &c. **N**EGATUR, per text. expr. in §. 2. *Quib. alien. lic. vel non. ibi: ut prius judicialis sententia sine omni damno celebrata hoc permittat.* Et si vero textus loquatur de tutore solvente, tamen eadem est ratio in tutore, cui solvitur, ut scil. pupillo plenissime caveatur, *d. §. 2.*

OBST. *l. 46. §. f. & §. 5. de Adm. & peric. tut. ibi: concessum est a delictoribus pupilli, pe. uniam exigere, ut ipso jure liberentur.*

RESP. Mutatum hoc jus est per *d. §. 2.*

INSTO: Mutatum est saltem in casu, quo tutor solvit, non ergo hoc extendi debet ad casum, quo tutori solvitur.

RESP. Eadem utrobique est ratio.

DISSENTIT *Carpz. L. 5. Resp. 67.*

Qv. V. *An pecunia, mutuo data, restitui debeat in ea bonitate, quae fuit tempore contractus, an in ea, quae jam est tempore solutionis?*

Laut. pag. 641. verb. licet monetæ. **P**ræmittendum hic est: bonitatem monetæ esse vel *intrinsecam*, quæ vocatur *das Schrot und Korn*, & respicit ipsius materiæ qualitatem: vel *extrinsecam*, quæ dicitur *der Werth, die Würdung, Valuation*

vation der Münz-Sorten, oder wie sie gâng und gebe seyn, & dependet ex arbitrio Principis, qui pro lubitu suo valorem nummo dare potest, etsi materiæ non respondeat, *Struv. h. §. 29.* hæc ergo bonitas auctoritate publica superveniens extrinseca vocatur, *ibid.*

His ita positis, quæritur: Si tempore contractus nummi materia fuerit gravior, an sufficiat, nummum materia leviolem restitui, adeoque, an sufficiat, nummum restitui in ea bonitate intrinseca, quæ est tempore solutionis? Quod nos AFFIRMAM. Nam (1) nummus non valet ex sua substantia, sed ex valore, quem Princeps ei dedit; etsi ergo mutatio facta sit materiæ, hoc non attenditur, quia id jus Superioris est, quod pro Lege valet. Equidem Principis officium est, proportionem servare inter materiam & valorem, at iudicium ejus est, quænam sit justa proportio, si ergo minus justa sit proportio, & minus æquum iudicium, tamen valebit, uti valet sententia, etsi injusta, *L. 11. ff. de Just. Et Jur.* imprimis, si utilitas reipubl. id suadeat. Idque (2) in terminis ita dicitur in *L. 1. pr. ff. de Contr. Emt.* ubi materiæ sive nummi publica ac perpetua æstimatio esse dicitur, quæ non tam ex substantia, quam quantitate usum præbet. Unde (3) sub gravi pœna Principes nummos forma publica percussos, juxta valorem præscriptum tradi ac suscipi jubent, ut in *L. 1. C. de Vet. num. pot. Solidos veterum Principum veneratione formatos ita tradi ac suscipi ab eumentibus jubemus, ut nihil omnino refragationis oriatur, modo ut debiti ponderis sint Et speciei probæ,* (i. e. non reprobata; unde male *Goth. ad d. l. 1.* speciem ibi interpretatur materiam, sed loquitur omnino de valore extrinseco), *conf. L. f. C. eod.* Atque hinc (4) in *R. I. de ann. 1559. §. 11.* diserte statuitur, daß solche neue Mûngen in Bezahlung für Wehrschafft ausgegeben und angenommen werden sollen, & excipitur ibi tantum casus, wann auf Gold getheidingt und verschrieben ist, oder wann es Bezahlungen betrifft, so, nach alter Gewohnheit, mit Gold bezahlt worden seyn, tunc in eadem forma extrinseca quoque restitui quantitas debet. Denique & (5) ex ratione juris tum demum in alia forma nummos accipere debitor non tenetur, si ex ea re damnum aliquod passurus est, *L. 99. ff. de Solut.* secus ergo, si damnum non sit passurus, adeoque hæc exceptio firmat regulam in casibus non exceptis.

Unde is, qui ante biennium 1000. florenos Luneburgicos vel Brandenburgicos (Lüneb. oder Brandenb. Zweydrittel Stücke), mutuo accepit, liberatur restituendo 1000. fl. Polonicos, (Pohlnische Gulden) etsi notabilis in materia sit differentia; quia usu ea non curatur.

Neque

Neque potest dici, creditorem non tantundem saltem, ratione materiei, recipere, sed minus; nam cum idem omnium horum florenorum valor sit autoritate & Lege Principis constitutus, indeque creditor damnum non patitur, malitia potius esset, si illos acceptare nollet.

Aliud ergo omnino est, si creditoris interfit, pecuniam in eadem materia restitui, forte, quod, acceptis aliis nummis, damnum inde passurus esset, cum jam augmentum aliquod (agio) solvi solitum sit, *arg. L. 99. ff. de Solut. L. 2. de Reb. cred. L. 69. ff. de Contr. emt.* Nam tunc revera creditor non tantundem, sed minus, quam dederat, reciperet: neque effectu idem valor est, quia augmentum, quod publico usu dari solet, deficit. Atque ita in praxi obtinere, testantur *Berg. in Resol. ad Laut. h.t. Struv. h. §. 29.* & infiniti Dd. apud *Müll. ibid. Stryk. U. M. h. 12.* Unde debitor, qui 100. abhinc annis accepit alte *Zwendrittel-Stücke*, jam non liberatur solvendo neue *Zwendrittel-Stücke*, nisi præterea quoque augmentum, quod publice solvi solet, simul præstet. Eodem modo, qui 100. abhinc annis mutuo accepit 1000. thaleros, non liberatur solvendo 1000. thaleros novioris monete, sed augmentum quoque præterea reddit, uti id per tres conformes sententias in Curia Halberstadiensis judicatum est in causa *Marenhofs*, contra die *Dorstadtische Land-Erben.*

Atque hoc verum est, etsi (1) in instrumento obligationis dictum sit, solutionem fieri debere in gangbarer underrufener Münze, contra *Struv. h. §. 32. ibique Richt. dec. 72. n. 32.* Nam nihilominus augmentum tunc solvi debere, egregie evincit *Berger. in Resol. ad Laut. animadv. ad voc. qualitate, ibique Berl. P. 2. Concl. 35. n. 40. & seq.* Quibus ad stipulatur *Müller. ad Struv. ad d. §. 32.* Manet enim eadem ratio, quod non tantundem, sed minus recipiat, & aliud omnino est, pecunia, quæ restitui debet, aliud *quantitas*; illa definita videtur hoc pacto, daß es gangbar seyn müsse, at non hæc, neque circa eam aliquid mutatum voluisse partes videri possunt. Neque revera potest dici, noviores nummos esse æque gangbar; quia augmentum in antiquioribus obtinet.

Etsi quoque (2) restitutio promissa in solchen Geld-Sorten, welche alsdann, wann die Zahlung geschehen wird, gang und gebe seyn werden; nam itidem formula hæc saltem infert, quod proba moneta solvi debeat, at de quantitate nihil disponitur, sed ea intelligitur, prout fuit tempore contractus. Sane creditor in suum favorem tale pactum adjecit, ne forte ei devalvata pecunia (sit, venia verbo) restituatur, sed

sed proba, hoc igitur non debet in ejus odium detorqueri: quanquam plerique Dd. dissentiant, & ipsa praxis contrariari videatur. *Vid. Müll. ad Struv. h. th. 32. ibique Dinner. de mut. mon. quoad solut. C. 1. th. 23.*

Hactenus de bonitate intrinseca, quid si igitur EXTRINSECA mutata, & nummi, olim mutuo dati, vel depreciiati sint, vel quoad valorem aucti? *Priori casu debitor non liberatur restituendo nummos in eo valore, quo fuere tempore contractus; quia creditor non reciperet tantundem, sed minus, adeoque huic integra æstimatio, quæ fuit tempore contractus, restitui debet. Vid. late Struv. h. §. 31. ibique Dd. & Müll. Posteriori casu non tenetur debitor eandem formam restituere, nisi deducto augmento, arg. d. L. 99. Etli adjecta sit clausula, daß der debitor die 100. Rthlr. an vollgültigen Zweydrittel. Stücken, wie solche zu der Zeit gäng und gebe seyn werden, restituiren wolle, saperet enim hoc pactum usurariam pravitatem.*

Quid si debitor, pravam pecuniam mutuo accipiens, eam ut bonam expenderit? Sane lucrum hoc est debitoris, unde liberatur restituendo eandem formam. *Vid. Laut. Colleg. h. t. §. 33. Dn. Berger. in Resol. h. t. Dissentit Richt. Dec. 72. n. 23. Struv. Ex. 16. th. 32.*

Quantopere in hac materia fluctuent Dd. vix credi potest. *Alii* utramque bonitatem, tam extrinsecam, quam intrinsecam, quæ fuit tempore contractus, inspicere ajunt, *Struv. h. §. 29. ibique Dd.* qui omnes supponunt casum, ubi creditor damnus passurus esset, eoque nobiscum sentiunt. *Vid. Müll. ad Str. d. l. Alii*, bonitatem intrinsecam æstimari ex tempore contractus, dicunt, at extrinsecam ex tempore solutionis, *Carpz. P. 2. C. 28. def. 5. & 45. & L. 5. Resp. 93. n. 10. Dd. apud Müll. ad Struv. §. 31. h. lit. γ. Alii* distinguunt ante & post moram, *Afflic. Dec. 149. Alii aliter, Boër. Dec. 327. Gvid. Pap. Dec. 493. Myns. Cent. 4. Obs. 1. Wesenb. Conf. 38. n. 23. seq.*

Qv. VI. *An, si solvit fidejussor, idem sit, ac si solvisset principalis debitor?*

AFFIRMATUR; quia idem debitum est, & ex eadem causa uterque debet & solvit: indeque reus ex solutione fidejussoris liberatur ipso jure. *Vid. supr. Tit. de Fidej. qu. 15. Unde & idem est in constituta pecuniæ reo, L. p. de Const. pec. Idem in exercitoria actione, l. 1. §. 24. de Exerc. act. Aliud autem obtinet in mandato, vel si alia res sit promissa, licet ex eadem causa, l. 141. §. 5. de V. O. Nam priori casu alia*
Laut. pag. 642. verb. si solverit &c.

Cocc. J. C. P. II.

Ffff

causa

causa mutui est, alia mandati, l. 28. §. f. Mand. l. 27. §. f. eod. L. 13. de Fidej. Si proinde Mandatarius solvit, principalis debitor non liberatur ipso jure: posteriori casu in adjecto aliud est, quam in principali: unde si ille solvit, tunc non liberat, nisi ope exceptionis, d. L. 141.

Qv. VII. An alius, pro me solvens, me liberet ipso jure?

Laut. pag. 642. verb. tum etiam ipso jure &c. AFFIRMATUR, pr. Inst. Quib. mod. toll. obl.

OBJ. L. 69. de R. J. ubi beneficium invito non datur.

RESP. Debitor non liberatur ex beneficio, sed ex necessitate juris; quia creditori nihil amplius abest.

Qv. VIII. An & quando solutio probetur per apochas trium ultimorum annorum?

Laut. pag. 643. verb. conjecturas. FAMOSA est regula L. 3. C. de Apoch. publ. quod is, qui trium cohærentium annorum apochas protulerit, superiorum annorum apochas ostendere non teneatur. Varias hæc regula patitur exceptiones, quas positis casibus jam exponam.

(I.) Senatus Hornburgensis sortem 325. Thal. ab hæredibus Germerianis (juxta dispositionem testamenti, a prædecessore confecti) ea lege accepit, ut reditus annuos vel uni ex Germerianorum familia daret, qui studiis operam navaret, vel puellæ loco dotis exsolveret: Hæredes queruntur, legem non adimpleri, indeque a 30 annis rationum redditionem petunt: Senatus trium ultimorum annorum producit quietantias, quibus solutionem reddituum factam studiosi quidam e familia Germeriana fatentur, indeque jam reliquorum quoque annorum solutionem præsumi contendebat, propter L. 3. C. de Apoch. publ. quippe quæ, etsi de debito saltem publico loquatur, propter generalitatem consuetudinis & identitatem rationis in omni creditore locum haberet, Brunn. ad d. L. 3. n. 8. Ast contra Senatum in Curia Halberstadiensi Anno 1706. Mens. Jan. judicatum, & Senatus ad præcedentium annorum rationes reddendas condemnatus est; quia tota ratio d. L. 3. hic cessat, quippe quæ ideo ex posteriorum annorum solutione pro anteriorum quoque præstatione præsumit, quia verosimile non est, creditores alias avaros & diligentes præteritorum annorum solutionibus neglectis nullaque adhibita protestatione, illorum trium annorum solutionem acceptaturos fuisse, Brunn. d. L. 3. n. 2. Hæc vero præsumtio hic cessat, ubi non veri creditores,

(qui

(qui sunt die sämtliche Germersche Erben), sed extranei, quibus saltem stipendii loco pecunia illa ad certos annos assignatur, quietantiam dedere; horum enim non interest, num præcedentium annorum redditus soluti sint, num non, adeoque protestatio illa inutilis fuisse. *In eadem causa.*

Sed & (II) alius casus hic est: Aliquis vendidit domum ea lege, ut pretium intra spatium 8. annorum, nimirum intra annum 1640. & 1648. solveretur, elapso illo tempore, longe post queruntur venditores, pecuniam omnem solutam nondum esse, emtore e contrario causante, se aliquid pecuniæ vi quietantiarum solvisse anno 1648. 1649. & 1650. adeoque ex apochis trium ultimorum annorum, (quæ saltem de parte summæ promissæ loquebantur), totius summæ solutionem probare voluit, juxta *L. 3. C. de Apoch. publ. Men. L. 3. præf. 139. n. 2. Stryk. C. C. S. 4. c. 3. §. 7.* Verum & *d. L. 3.* & ejus ratio tantum loquuntur de eo, qui statis temporibus, & v. g. annuatim certam pensionem vel summam solvere tenetur, si quis proinde trium ultimorum annorum quietantiam pro se habet, præsumitur etiam præcedentium annorum pensiones solvisse: secus ergo, si unam summam solvere obligatus est intra certum spatium, & ille; elapso spatio, trinis vicibus aliquid solvit, inde non potest præsumi, totam summam solutam esse, sed potius e contrario, emtorem promissioni non stetisse, & morosum debitorem intra tempus conventum non solvisse: atque hinc cum in causa *Böttchersche Erben*, contra *Jordans Erben*, emtor, cui particularis solutio indulta erat, produxisset trium annorum quietantias, nulla earum ratio habita fuit in Curia Halberstadiensis.

LIB. XLVI. TIT. IV.

DE ACCEPTILATIONE.

QV. I. *An acceptilatio sit stipulatio?*

AFFIRMATUR, *L. 4 §. 1. de V. O.* ibi: *At si de eo cautum sit, amplius Dissent. non agi &c.* (2) Per acceptilationem ipso jure tollitur obligatio, *Laut. pag. L. 2. L. 3. C. h.* Si vero non esset stipulatio, sed pactum, non posset *643. verb.* tollere obligationem ipso jure, *L. 27. §. 2. de Pact.* ibi: *non quidem non est stipulatio.* *ipso jure, sicut tollitur stipulatio per stipulationem.*

Ffff 2

OBJ.